

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Olomouc

Inspekční zpráva

Dětský domov, Černá Voda 1

790 54 Černá Voda 1

Identifikátor: 600 031 993

Zřizovatel: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, Karmelitská 7, 118 12
Praha 1 - Malá Strana

Školský úřad Jeseník

Termín konání komplexní inspekce: 4. 10. - 6. 10. 1999

Čj.	132 68/00-10125
Signatura	km1pt201

HODNOCENÍ KVALITY VÝCHOVNĚ-VZDĚLÁVACÍ ČINNOSTI

Výchovně-vzdělávací program

Výchovně-vzdělávací program dětského domova rodinného typu je deklarován jako zaměřený především na co nejkvalitnější přípravu svěřenců na samostatný život po ukončení přípravy na povolání a dosažení zletilosti. Základním principem tohoto programu je individuální přístup ke každému z třiceti svěřenců. Ti jsou přijímáni zásadně prostřednictvím územně příslušného diagnostického ústavu po vydání předběžného opatření nebo nařízení ústavní výchovy. Sourozenci jsou zásadně zařazováni do téže rodinné buňky. Každá ze tří desetičlenných rodinných buněk je co do věku i pohlaví svěřenců heterogenní.

Po příchodu do zařízení následuje přibližně dvoutýdenní adaptační fáze, kdy je dítě seznamováno s vnitřním řádem a denním režimem domova, ostatními svěřenci i pracovníky.

Postupně jsou ve spolupráci se školou, kterou dítě navštěvuje, a případně pedagogicko-psychologickou poradnou vypracovány individuální výchovně-vzdělávací plány pro jednotlivé svěřence.

Výchovně-vzdělávací program klade důraz na rozvoj talentů a schopností svěřenců a otevřenost aplikovaného systému vůči obecné komunitě.

Výchovně-vzdělávací program je velmi dobrý.

Podmínky pro výchovně-vzdělávací činnost

Výchovně-vzdělávací činnost zajišťuje šest vychovatelek s plnou odbornou a pedagogickou způsobilostí a tři pomocné vychovatelky, zajišťující kromě nočních i dopolední služby.

Každá rodinná buňka je umístěna v jednom podlaží a je oddělena od ostatních částí budovy. Disponuje klubovnou, ložnicemi se třemi až čtyřmi lůžky a sociálním zázemím. Společnou jídelnu v přízemí využívají všichni svěřenci. Vybavení a uspořádání dětského domova umožňuje vytvořit svěřencům pocit soukromí. Klubovny jsou vybaveny pro zájmové a rekreační činnosti televizory, HIFI věžemi, knihovnami a různými konstruktivními stavebnicemi. Každá rodinná buňka má k dispozici počítač s tiskárnou vybavený poměrně bohatým softwarem. Schází dílna pro práci s technickým materiálem, tělocvična či posilovna, stejně jako cvičné kuchyňky, které by měly být součástí rodinných buněk.

V budově dětského domova není zřízena zdravotní izolace. Všechny prostory dětského domova jsou esteticky upravené, uklizené a vzorně čisté.

Podmínky pro výchovně-vzdělávací činnost jsou hodnoceny jako dobré.

Organizace, formy a metody výchovně-vzdělávací činnosti

Chod dětského domova se řídí organizačním a vnitřním řádem, s nímž byli pracovníci i svěřenci seznámeni. Vnitřní řád obsahuje výčet práv a povinností svěřenců.

Hodnoticí systém je obsažen v jeho příloze. Vychází z ustanovení vyhlášky MŠMT ČR č. 247/1996 Sb., o výši kapesného a věcné pomoci poskytované dětem a mládeži s nařízenou ústavní výchovou nebo uloženou ochrannou výchovou. Nezpřesňuje ji však a kritéria nejsou jasně stanovena. Příloha vnitřního řádu obsahuje také kritéria pro poskytnutí věcné pomoci svěřencům při ukončení ústavní výchovy. Výši věcné pomoci určuje úspěšné ukončení přípravy na budoucí povolání a dobré chování v dětském domově. Nedostatečně jsou zohledněny podmínky, do nichž svěřenec z dětského domova odchází.

Pro svěřence je tento dokument pro svou nekonkrétnost málo srozumitelný.

Vychovatelky jsou v pravidelném telefonickém i osobním kontaktu se školami, které navštěvují svěřenci příslušné rodinné buňky. Věnují odpovídající pozornost přípravě dětí na vyučování. K tomuto účelu je velmi efektivně využíváno také počítačů s výukovými programy, které jsou u dětí velmi oblíbené.

V režimu dne jsou uplatněny psychohygienické zásady. Pitný režim je zajištěn po celý den. Pro domácí přípravu na vyučování není striktně vymezena doba. Je závislá na celodenním programu svěřenců školního věku a individuálních potřebách jednotlivých dětí.

Svěřenci dětského domova navštěvují zájmové kroužky v obci, mají možnost navštěvovat své kamarády ve vesnici nebo si je pozvat na návštěvu do dětského domova. Také o prázdninách mají možnost individuálního pobytu v prázdninových táborech.

V dětském domově nebylo nutno řešit problémy vyplývající z rasismu a xenofobie ani šikanu. Pedagogičtí pracovníci motivují svěřence k činnosti především pochvalou a posílením.

Formy a metody výchovně-vzdělávací činnosti jsou obdobné jako v jiných zařízeních téhož typu, jejich úroveň je dobrá.

Interakce a komunikace

V adaptační fázi jsou nově příchozí svěřenci seznamováni s dohodnutými pravidly komunikace. Ta jsou pak po celou dobu pobytu akceptována a respektována. Všichni pracovníci dětského domova jsou si vědomi, že komunikací se svěřenci se podílejí na výchově a snaží se jim i vlastním příkladem vštípit sociálně akceptované vzorce chování. Problémem je identifikace s mužským vzorcem chování, když v celém dětském domově pracuje jediný muž ve funkci údržbáře.

Svěřenci mají možnost vyjádřit se ke všem problémům řešeným v dětském domově, pracovníci respektují jejich osobnost a individuální i věkové zvláštnosti a dbají na to, aby žádné z dětí nebylo ponižováno nebo neadekvátně trestáno.

V celém školském zařízení panuje klidná atmosféra důvěry a spolupráce.

Vedení dětského domova věnuje odpovídající pozornost komunikaci mezi pracovníky a svěřenci i mezi svěřenci navzájem, tato oblast je na velmi dobré úrovni.

Další aktivity významně ovlivňující výchovně-vzdělávací činnost

Svěřenci se zapojují do zájmových činností v rámci základní školy - aerobiku, oddílu kopané a výtvarného kroužku. Účastní se také výuky hry na flétnu a komorní hry v základní umělecké škole. Dětský domov organizuje pro svěřence turistické výlety do okolí, besídky, nejrůzněji zaměřené soutěže a sportovní aktivity. Školské zařízení se pravidelně úspěšně prezentuje na Nejmilejším koncertu, pořádaném každoročně Federací dětských domovů. Děti tak mají vytvořeny optimální podmínky pro rozvoj talentů a schopností.

Velmi dobrá a všestranná je spolupráce s blízkým dětským domovem v Jeseníku.

Vedení dětského domova klade velký důraz na školní úspěšnost svěřenců. Jedním z prostředků pro dosažení co nejkvalitnějších výkonů v učení je úzký pravidelný kontakt výchovných pracovníků s učiteli škol, které svěřenci navštěvují. U dětí mladšího školního věku s vývojovými dyslaliemi je velmi přínosná spolupráce s učitelkou místní základní školy, která provádí nácviky správné výslovnosti a metodicky vede vychovatelky při každodenních nápravných cvičeních.

V případě výukových nebo závažnějších výchovných problémů se dětský domov obrací na jesenickou pedagogicko-psychologickou poradnu, která na jeho žádost poskytuje jak diagnostickou, tak intervenční pomoc.

Velmi dobrá je spolupráce se školským úřadem.

V zájmu svěřenců vyvíjí dětský domov velmi rozmanité aktivity. Tato oblast jeho činnosti je velmi dobrá.

Výsledky výchovně-vzdělávací činnosti

V posledních letech nebyl zaznamenán žádný útěk svěřenců. Děti se zde skutečně cítí doma. Po zavedení „samostatného“ hospodaření rodinných buněk, kdy jsou svěřenci informováni o stavu prostředků své rodinné buňky a kdy se spolupodílejí na rozhodování o jejich vynaložení, o nákupech oblečení, cenách případných oprav atd., se minimalizoval výskyt záměrného ničení a poškozování jak vlastního, tak ústavního majetku. Hostilní projevy vůči personálu i sobě navzájem jsou velmi vzácné.

Sociálně-patologické jevy, jako je alkoholismus, nealkoholové toxikománie, gamblerství či šikana nebyly v uplynulém období řešeny.

Katamnestická šetření dětský domov neprovádí. Ředitelka je informována o úspěchu či neúspěchu jednotlivých svěřenců při přípravě na budoucí povolání. Většina svěřenců se úspěšně vyučí. O jejich uplatnění po odchodu z dětského domova jsou informace jen kusé. Pocházejí většinou od bývalých svěřenců nebo jejich mladších sourozenců.

Výsledky výchovně-vzdělávací činnosti jsou dobré.

Hodnocení kvality výchovně-vzdělávací činnosti

V průběhu inspekce bylo hospitační činností zjištěno, že ačkoli personální obsazení dětského domova není z hlediska svěřenců optimální (chybí muži - vychovatelé) a mnohé by bylo třeba vylepšit i na materiálních a prostorových podmínkách (chybí cvičná kuchyně, tělocvična nebo posilovna a dílna), cítí se zde děti dobře a bezpečně a mají vytvořeny dobré podmínky pro všestranný rozvoj osobnosti.

Výchovně-vzdělávací činnost je třeba vcelku hodnotit jako dobrou.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Koncepce dětského domova na léta 1998-2002 byla zpracována v srpnu 1998. Velmi stručný dokument obsahuje spíše obecné teze, nikoli skutečné koncepční záměry vycházející z analýzy podmínek a prostředí školského zařízení.

Roční plán činnosti domova je stejně stručný, ani on neobsahuje přesněji stanovené výchovné cíle. Plánování výchovně-vzdělávací činnosti se odvíjí od okamžitých potřeb a možností školského zařízení i jednotlivých svěřenců. Při vytváření denních plánů jsou brány v úvahu i návrhy svěřenců. Pro žáky s individuálními vzdělávacími potřebami jsou vypracovány individuální výchovně-vzdělávací programy ve spolupráci se školami i pedagogicko-psychologickou poradnou v Jeseníku.

V oblasti plánování jsou citelně slabá místa.

Organizování

Ředitelka dětského domova delegovala některé pravomoci na své podřízené. Za výchovně-vzdělávací činnost spoluzodpovídá statutární zástupkyně, provoz školní jídelny řídí a

kontroluje vedoucí školní jídelny. Organizační struktura školského zařízení je vyhovující, umožňuje účinné řízení domova. Osobní spisy svěřenců i pracovníků jsou řádně zabezpečeny před zneužitím.

Pravidelně jednou měsíčně jsou svolávány pedagogické rady či porady, na nichž je zpřesňován plán činnosti na další období a jsou vyhodnocovány výsledky období uplynulého. Je obvyklé, že se k jednotlivým problémům vyjádří všichni pracovníci, kterých se daná problematika týče.

Na vychovatelně, kde se scházejí všichni pedagogičtí i správní pracovníci domova, jsou na nástěnce vyvěšeny aktuální informace, k nimž mají přístup všichni pracovníci. Svěřencům jsou informace předávány ústně, důležité dokumenty jsou vyvěšeny na nástěnkách v jednotlivých rodinných buňkách.

Informace o svěřencích jsou získávány standardním způsobem, přemístování se provádí zásadně se souhlasem územně příslušného diagnostického ústavu a vždy výhradně v zájmu dítěte. Rodiče získávají informace o svých dětech na základě písemných dotazů písemně nebo při návštěvách ústně.

Ředitelka dětského domova maximálně využívá připomínek a podnětů orgánů státní správy a samosprávy a dalších partnerů pro zkvalitnění jak své řídicí činnosti, tak i výchovně-vzdělávací činnosti školského zařízení.

Úroveň organizační práce dětského domova je dobrá.

Vedení a motivování pracovníků

Vedení dětského domova vychází při své řídicí práci ze skutečnosti, že všichni pracovníci jsou plně kvalifikováni pro výkon svých funkcí. Při výběru nových pracovníků je věnována velká pozornost osobnostním vlastnostem jednotlivých uchazečů. Důraz je kladen především na zodpovědnost, kreativitu a dobrý vztah k dětem. Tyto vlastnosti jsou považovány za důležité i u provozních pracovníků vzhledem k tomu, že v daném typu rodinného dětského domova jsou do výchovně-vzdělávacího procesu zapojeni všichni dospělí, kteří s dětmi přicházejí do styku.

Veškeré problémy, inovace a jakékoli změny jsou s pracovníky projednávány na poradách a názor podřízených velmi často rozhodujícím způsobem ovlivní konečné řešení.

Pracovníci jsou motivováni především morálně. Nenárokové složky platu nemohou svoji motivační funkci dostatečně plnit vzhledem k přílišné obecnosti vnitřního platového předpisu.

Vedení a motivování pracovníků je dobré.

Kontrolní mechanismy

Ředitelka vypracovala plán kontrolní a hospitační činnosti, který je součástí ročního plánu činnosti dětského domova. Byly předloženy rovněž hospitační záznamy ředitelky a její zástupkyně. Hospitační záznamy zástupkyně ředitelky jsou sondami do činností jednotlivých rodinných buněk, ředitelka dětského domova předkládá spíše záznamy z kontrol. V obou případech jsou zjištěné nedostatky s příslušnými pracovníky analyzovány.

Kontrolní činnost je do značné míry ovlivněna velikostí a prostorovým uspořádáním školského zařízení, kdy všichni zaměstnanci a všichni svěřenci jsou v každodenním bezprostředním kontaktu.

Kontrolní mechanismy dětského domova umožňují operativní řízení, jsou dobré.

Hodnocení kvality řízení

Řídící činnost se soustřeďuje na operativní řízení, činnost ředitelky je spíše neformální a nárazová. Vzhledem k velikosti a prostorového uspořádání školského zařízení však tento styl řízení umožňuje zajištění činnosti školského zařízení po stránce výchovně-vzdělávací i provozní. Vcelku je úroveň řízení dobrá.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Od poslední inspekce, která byla v dětském domově provedena v květnu 1999, bylo zaznamenáno výrazné zkvalitnění řídicí práce. Byl doplněn organizační řád a zpřesněna kontrolní činnost. Výrazné zkvalitnění zaznamenal také informační systém dětského domova. Vedení povinné dokumentace bylo rovněž výrazně zlepšeno.

Je patrné, že vedení dětského domova se výsledky kontroly zabývalo a využilo jich pro zkvalitnění činnosti školského zařízení.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- zřizovací listina
- rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení MŠMT ČR
- organizační řád
- vnitřní řád
- koncepce dětského domova
- roční plán práce
- měsíční plány činnosti
- deníky výchovných skupin
- denní hlášení
- rozpis služeb vychovatelů
- plán hospitační a kontrolní činnosti
- hospitační záznamy
- kronika
- inspekční zpráva čj. 132 561/99-10125 ze dne 18. a 19. května 1999

ZÁVĚR

V uplynulém období došlo ke zkvalitnění řídicí činnosti dětského domova. Zřizovatelem přidělené finanční prostředky byly využity ve prospěch svěřenců a pro zlepšení materiálních podmínek výchovně-vzdělávacího procesu. Školské zařízení se velmi dobře prezentuje na veřejnosti a v zájmu svěřenců vyvíjí mnohostranné aktivity. Celkově je úroveň dětského domova průměrná.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Alena Wiesnerová	Wiesnerová v. r.
Členové týmu	Mgr. Antonín Grulich	Antonín Grulich v. r.
	Mgr. Danuše Zálešáková	Danuše Zálešáková v. r.

V Olomouci dne 14. února 2000

Datum a podpis ředitelky stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 16. 2. 2000

Razítko

Ředitelka školského zařízení	Podpis
Marie Mrvová	M. Mrvová v. r.

Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti školského zařízení dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Dobrý	<i>Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Ještě vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují činnost ústavu a průběh výchovně-vzdělávacího procesu</i>
Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad Jeseník	2000-03-02	Předáno osobně.
Zřizovatel MŠMT ČR	2000-03-03	133 50/00

Připomínky ředitelky

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nepodány.